

OBSAH

Seznam tabulek.....	8	5 Transformace školských soustav	
Seznam grafů.....	9	Krnova a Sokolova ve světle dotazníkového	
Seznam obrázků.....	9	šetření mezi učiteli základních škol.....	79
1 Úvod.....	11	5.1 Metodologie šetření a popis vzorku	
2 Sociální znevýhodnění, sociální vyloučení a etnicita		vstupujícího do analýzy.....	79
v kontextu vzdělávání – konceptuální a metodologická		5.2 Vnímání problému sociálního znevýhodnění.....	81
východiska výzkumu.....	15	5.3 Problematika vzdělávání sociálně	
2.1 Sociální vyloučení v souvislostech veřejných politik.....	15	znevýhodněných žáků a žáků	
2.2 Dimenze a mechanismy sociálního vyloučení.....	20	z romského etnika.....	85
2.3 Sociální vyloučení a etnicita.....	21	5.4 Transformace vzdělávací soustavy.....	88
2.4 Sociální nerovnost a školství.....	23	5.5 Situace ve vzdělávání v současnosti.....	91
2.5 Sociální vyloučení a vzdělávání.....	28	5.6 Shrnutí kapitoly.....	93
2.6 Legislativní rámec a specifické právní postavení		6 Školské soustavy optikou aktérů edukace.....	97
sociálního znevýhodnění.....	30	6.1 „Krnovský model“: Krok směrem k žákům	
2.7 Metodologická východiska a design výzkumu.....	34	na okraji hlavního vzdělávacího proudu.....	98
3 Historická a sociodemografická charakteristika obou měst		6.2 Transformace školské soustavy v Sokolově:	
a jejich vzdělávacích systémů.....	41	Rozdílnost perspektiv.....	106
3.1 Stručný pohled do historie obou měst.....	41	6.3 Srovnání dvou měst: Nastavení parametrů systému	
3.2 Srovnání základních sociodemografických charakteristik.....	46	versus způsob myšlení.....	122
3.3 Sociálně vyloučené lokality.....	51	7 Závěr a diskuse hlavních zjištění.....	125
3.4 Vzdělávací systémy.....	53	7.1 Sociální situace obou měst.....	125
3.5 Analýza a komparace školních vzdělávacích programů		7.2 Transformace školských sítí.....	126
základních škol.....	57	7.3 Doprovodné aktivity.....	126
3.6 Shrnutí kapitoly.....	63	7.4 Hodnocení transformace z pohledu inkluze	
4 Transformace školské sítě v Krnově a v Sokolově.....	67	sociálně znevýhodněných žáků.....	126
4.1 Co se stalo?.....	67	7.5 Edukace a inkluze	
4.2 Proč se tak stalo?.....	69	sociálně znevýhodněných žáků.....	128
4.3 Kdo to udělal?.....	70	7.6 Příklady dobré praxe.....	129
4.4 Transformační opatření ke stabilizaci školské sítě		7.7 Diskuse některých obecnějších zjištění.....	130
a programů pro inkluzi žáků ze zrušených škol.....	72	Literatura.....	133
4.5 Shrnutí kapitoly.....	76	Přílohy.....	138
		Summary.....	146

Seznam tabulek

Tabulka 2.1	Míra rizika chudoby a sociálního vyloučení podle věkových skupin vyjádřená v procentech dané populační skupiny v roce 2012	19	Tabulka 4.1	Přehled inkluzivních opatření/systémových opatření k stabilizaci školské sítě a programů pro inkluzi žáků ze zrušených škol.....	73
Tabulka 2.2	Argumenty pro a proti diferenciaci	27	Tabulka 5.1	Distribuce dotazníků v Krnově	80
Tabulka 2.3	Nástroje k odstranění sociálních a zdravotních bariér ve vzdělávání.....	32	Tabulka 5.2	Distribuce dotazníků v Sokolově	80
Tabulka 3.1	Obyvatelstvo podle pohlaví a rodinného stavu v Krnově.....	46	Tabulka 5.3	Selektivnost vzdělávací sítě	81
Tabulka 3.2	Obyvatelstvo podle pohlaví a rodinného stavu v Sokolově	46	Tabulka 5.4	Kolik je dle Vašeho odhadu romských žáků ve škole?.....	84
Tabulka 3.3	Obyvatelstvo podle věku v Krnově.....	46	Tabulka 5.5	Hodnocení různých nástrojů napomáhajících vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků	87
Tabulka 3.4	Obyvatelstvo podle věku v Sokolově.....	46	Tabulka 5.6	Hodnocení transformace školské soustavy.....	89
Tabulka 3.5	Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v Krnově.....	47	Tabulka 5.7	Hodnocení návrhu rovnoměrného rozdělení romských žáků mezi školy.....	89
Tabulka 3.6	Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v Sokolově.....	47	Tabulka 5.8	Je podle Vás vhodné, aby existovala škola specializovaná na potřeby žáků ze sociálně vyloučených lokalit?.....	90
Tabulka 3.7	Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v Krnově	48	Tabulka 5.9	Přispěla dle Vašeho soudu transformace k lepším výsledkům ve vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků?.....	91
Tabulka 3.8	Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v Sokolově	48	Tabulka 5.10	Jak velký podle Vás měla transformace vliv na fungování vzdělávací soustavy?.....	91
Tabulka 3.9	Vyjíždějící do zaměstnání a do škol v Krnově.....	49	Tabulka 5.11	Cítíte, že doučování, jak nyní probíhá, Vám jako učitelé poskytuje podporu?	92
Tabulka 3.10	Vyjíždějící do zaměstnání a do škol v Sokolově.....	49	Tabulka 5.12	Jste pro to, aby byl tento projekt zachován, tj. mělo by se usilovat o stejný návazný projekt pro další školní rok(y)?.....	92
Tabulka 3.11	Hospodařící domácnosti dle typu v Krnově	49	Tabulka 5.13	Do jaké míry dle Vašeho soudu dochází k pozitivní spolupráci mezi romskými a neromskými žáky ve třídách, kde učíte?.....	93
Tabulka 3.12	Hospodařící domácnosti dle typu v Sokolově	49	Tabulka 7.1	Některá rizika transformačních změn a jejich možná řešení.....	130
Tabulka 3.13	Obydlené byty podle právního důvodu užívání a počtu obytných místností v Krnově	50	Tabulka 7.2	Schematický přehled příkladů dobré praxe	131
Tabulka 3.14	Obydlené byty podle právního důvodu užívání a počtu obytných místností v Sokolově.....	50	Rozhovory využitě při analýze ve 4. kapitole.....	144	
Tabulka 3.15	Kapacita ZŠ Krnov 2003-2013	53	Rozhovory využitě v 6. kapitole provedené v Krnově	145	
Tabulka 3.16	Naplněnost tříd ZŠ v Sokolově před a po skončení transformace školské soustavy	55	Rozhovory využitě v 6. kapitole provedené v Sokolově	145	
Tabulka 3.17	Kapacity a naplněnost mateřských a základních škol v Krnově a Sokolově.....	55			
Tabulka 3.18	Počty žáků opakujících ročník ZŠ v Krnově a Sokolově.....	56			
Tabulka 3.19	Počty žáků ve speciálních třídách v Krnově a Sokolově	57			

Seznam grafů

Graf 2.1	Relativní míra rizika chudoby a sociálního vyloučení 2011 a 2012.....	17
Graf 2.2	Míra rizika dětské chudoby vyjádřená v procentech dané populace podle vzdělání rodičů žijících v jedné domácnosti.....	18
Graf 3.1	Naplněnost tříd ZŠ v Krnově podle průměrného počtu žáků ve třídě, srovnání s územím ORP Krnov a MS krajem.....	53
Graf 3.2	Procentuální naplněnost tříd ZŠ v Krnově, srovnání s územím ORP Krnov a MS krajem.....	54
Graf 5.1	Jaká je Vaše pozice na škole? (V případě vedoucí pozice zaškrtněte dle pedagogické činnosti).....	80

Seznam obrázků

Obrázek 2.1	Souhrnná mapa „Romů“ dle Jakoubka.....	23
Obrázek 2.2	Bludný kruh sociální reprodukce.....	29
Obrázek 3.1	Mapa Krnova se zaznačením sociálně vyloučených lokalit.....	51
Obrázek 3.2	Mapa Sokolova se zaznačením sociálně vyloučených lokalit.....	52